

Saopćenje za javnost Vijeća za djecu Bosne i Hercegovine u vezi sa slučajem vraćanja nastavnika, osuđenog pedofila, na rad u školu

U vezi s najnovijim dešavanjima u slučaju povratka osuđenog pedofila na posao nastavnika fizičkog vaspitanja u OŠ „Grbavica“ u Sarajevu, Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine javno upozorava da je ovaj slučaj najgrublji oblik kršenja prava djece na sigurnost i sigurno okruženje.

Seksualno nasilje nad djecom, koje uključuje seksualnu eksploataciju i seksualno zlostavljanje, predstavlja jedan od najgorih i najraširenijih oblika nasilja nad djecom, koje je u osnovi zločin moći. Ono što ovaj oblik nasilja čini posebno teškim i traumatičnim jeste činjenica da zlostavljanje najčešće vrši osoba koju dijete dobro poznaje, u koju ima povjerenja i koja bi morala brinuti o djetetu, kao što su članovi porodice i osobe koji su u bliskom kontaktu sa djecom (nastavno osoblje u školama, treneri i sl.). Seksualno nasilje dovodi do teške fizičke, psihičke i socijalne traume za dijete, a posljedice su često dugoročne ili trajne.

Podsjećamo sve nadležne institucije da je Bosna i Hercegovina država članica Konvencije o pravima djeteta, uključujući i tri prateća protokola, od kojih je jedan Opcioni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta, koji se odnosi na prodaju djece, dječju prostituciju i dječju pornografiju.

Bosna i Hercegovina je država članica jedinstvenog i najznačajnijeg međunarodnog ugovora koji se tiče zaštite djece od svih oblika seksualnog nasilja nad djecom, odnosno Konvencije Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja ili Lanzarote konvencija, koja je stupila na snagu u martu 2013. godine, i od tada je primarni pravni instrument za zaštitu djece od svih oblika seksualnog nasilja.

Ističemo njen značaj zbog toga što: Lanzarote konvencija, između mnogih konkretnih odredbi, propisuje prioritet i hitnost u rješavanju ovakvih slučajeva, a posebno otežavajuća okolnost je ako je lice počinitelj krivičnog djela lice koja ima autoritet nad djetetom (tzv. krug povjerenja, u ovom slučaju nastavnik), propisuje odgovornost pojedinaca i pravnih lica (u ovom slučaju rukovodstvo škole i nadležnog Ministarstva obrazovanja i sindikata), zahtjeva evidentiranje i pohranjivanje nacionalnih podataka o osuđenim počiniteljima seksualnog djela (Registar pedofila), izricanje određenih sigurnosnih mjera koje će pedofilima onemogućiti dalji rad i kontakt sa djetetom i kontrolu njegovog kretanja, te traži da zastara krivičnog gonjenja najmanje počine sa punoljetstvom žrtve, itd.

Shodno tome, tokom 2016. i 2017. godine, pored brojnih drugih inicijativa, Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine je uputilo dvije relevantne inicijative nadležnim institucijama, i to: „Inicijativa da se u planove i programe osnovnih i srednjih škola uvede i edukacija o svim oblicima nasilja, zlostavljanja, eksploatacije i zanemarivanja djece, načinima prijave i zaštite“ i "Inicijativa za izmjene i dopune krivičnih zakona, zakona o krivičnom postupku, zakona o izvršenju krivičnih sankcija i zakona o amnestiji Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

Za razliku od Republike Srpske, koja je svojim Krivičnim zakonom iz 2017. godine u potpunosti ispunila međunarodnu obavezu i uskladila Zakon sa odredbama Lanzarote konvencije, te 2018. godine usvojila je i Zakon o posebnom registru osuđenih za krivična djela seksualne zlostavljanje i eksploatacija djece (tzv. Registar pedofila), Federacija Bosne i Hercegovine i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine još to nisu učinili.

Na insistiranje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine i Mreže nevladinih organizacija „Snažniji glas za djecu“ podneseno je niz dodatnih inicijativa nadležnim zakonodavnim tijelima i institucijama za izradu izmjena i dopuna krivičnih zakona Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koje još uvijek nisu usvojene.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona kao i Nacrt Zakona o posebnom registru osuđenih za krivična djela protiv polne slobode i morala prema djeci i maloljetnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine, o kojem nedostaje mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosne i Hercegovine koje je neophodno za njegovo donošenje.

Pozivajući se na najnovije događaje, ističemo da je u konkretnom slučaju neophodno direktno primijeniti odredbe Lanzarote konvencije. To uključuje, između ostalog, privremenu ili trajnu zabranu počinitelju obavljanja profesionalnih aktivnosti koje uključuju kontakt sa djecom. Treba imati na umu da u slučajevima pedofilije počinitelji biraju one poslove i one aktivnosti koje im omogućavaju lak pristup djeci među kojima potom biraju svoje nove žrtve, te je važno spriječiti te osobe da obavljaju bilo kakve aktivnosti u blizini djeca.

U skladu s tim, Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine traži hitno i neodložno usvajanje izmjena krivičnih zakona u vidu unošenja svih odredbi za zaštitu djece od svih oblika seksualnog nasilja, kako je to predviđeno Lanzarote konvencijom.

Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine posebno ističe hrabrost žrtve nasilja, koja je svojom hrabrom izjavom alarmirala javnost, a time i nadležne, kako bi spriječila dalju viktimizaciju djece. Također ističemo i odgovorno ponašanje pojedinih roditelja učenika koji su na vrijeme prepoznali opasnost i rizik po sigurnost svoje djece i o tome javno govorili. Ovo je ujedno i primjer za sve građane Bosne i Hercegovine da svoje pravo na slobodu govora iskoriste, te da na human i koristan način koriste pogodnosti koje im pružaju informacione tehnologije, mediji i društvene mreže, u namjeri zaštite ljudskih prava i interesa, a u ovom slučaju to su prava i najbolji interesi djece.